

може бути збережений лише в тому випадку, якщо ніхто не зазіхатиме на сучасні кордони ". Сторони заявили, що "не мають будь-яких територіальних претензій до кого б то не було і не висуватимуть таких претензій в майбутньому". Вони будуть "неухильно дотримуватися територіальну цілісність усіх держав в Європі в їх нинішніх кордонах".

У статті 1 Закону України "Про державний кордон України" від 04 листопада 1991 року наведено визначення державного кордону України, під яким розуміється лінія і вертикальна поверхня, що проходить по цій лінії, які визначають межі території України - суші, вод, надр, повітряного простору [5], тобто просторові межі дії державного суверенітету України.

В основі існування сучасних кордонів держав-членів світового співтовариства лежать принципи непорушності і недоторканості державних кордонів, недоторканості та цілісності державної території, особлива стабільність договорів про кордони. Сучасні правові відносини забороняють односторонні, а тим більше насильницькі дії, пов'язані зі зміною кордонів. Проте вони не виключають можливості мирної зміни кордонів за домовленістю між суміжними державами, тобто шляхом укладання міжнародних угод у відповідності до міжнародного права. Водночас вони можуть бути встановлені в результаті видання внутрішньодержавного акту [6].

Як вже зазначалося, відповідно до норм міжнародного права державні кордони є непорушними, так як 1 серпня 1975 р. на завершальному етапі Наради з безпеки та співробітництва в Європі, керівники держав-учасниць підписали у Гельсінкі Заключний акт. У ньому зазначалися принципи відносин між державами, у тому числі повага до суверенітету й незалежності, територіальної цілісності та непорушності кордонів, були прийняті положення про визнання кордонів між державами та країнами, які склалися після Другої світової війни [7].

Таким чином, можна зазначити, що законодавче становлення державного кордону пройшло довгий шлях. Проте результатом цього стало чітке визначення поняття та усвідомлення його значення для територіальної цілісності держави.

Список використаних джерел:

1. R. Frost, Mending Wall, in: E. Connery Lathem (ed.), Poetry of Robert Frost: The Collected Poems, Complete and Unabridged. New York: Holt, Rinehart & Winson, 1979, pp. 33-34.
2. Клименко Б. М. Государственная территория (Вопросы теории и практики международного права). – М.: Международные отношения, 1974. – 168 с.
3. См.: Ушаков Н.А. Международное право: основные термины и понятия. С. 37.
4. Бродель Ф. Что такое Франция? Кн. первая: Пространство и история. Пер. с фр. М.: Изд-во им. Сабашниковых, 1994. С. 274
5. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1777-12>
6. Купрієнко А.Д. Державна територія та державний кордон : навчальний посібник / Д.А. Купрієнко, Ю.А. Дем'янюк, О.В. Діденко. – Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2014. – С. 51
7. http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_055

**Доцент кафедри теорії держави та права НАВС, к.ю.н., доцент
Кандидат юридичних наук**

Пендюра Максим Миколайович, Мендеграл Тетяна Іванівна СУЧАСНЕ БАЧЕННЯ НА ПРОБЛЕМУ ВИХОВАННЯ ДУХОВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ В УКРАЇНСЬКІЙ ДЕРЖАВІ

Проблема формування духовності особистості, духовної культури нації для сучасного українського громадянського суспільства є особливо гострою та актуальною. Знецінення престижу освіченості (доведення до формалізму) та інтелектуальної креативної діяльності складають невіршені глибокі та системні проблеми при формуванні активно позитивної, перспективної життєвої позиції підростаючого українського покоління.

Сучасний стан означеної проблеми обумовлює необхідність глибоко осягнути феномен

духовності особистості з позицій вищого рівня складності, та як необхідної детермінанти соціальної безпеки Української держави.

Проблема виховання духовності особистості, яка відповідатиме новим вимірам і викликам сучасності, є актуальною та достатньо складною через дію багатьох об'єктивних і суб'єктивних факторів, які потребують подальшого глибокого системного аналізу та впливу. В унікальному соціокультурному середовищі держави Україна – сила дії факторів багато в чому залежить від можливості людини усвідомити себе і глибини своєї ідентичності, адже будь-які формуючі інституції духовного світу людини, в тому числі і процес виховання, існують не інакше, як у творчій діяльності [1].

У науковій сфері виділяється декілька напрямів сучасних досліджень вище названої проблеми: аналіз соціально-правового явища духовності; формування духовності особистості за професійним напрямом; дослідження безпеки у різноманітних спектрах та її складових елементів; дослідження проблем взаємозв'язку та взаємовпливу духовності із розвитком громадянського суспільства, виховання духовності та його значення для особистості тощо.

Провівши аналіз вітчизняної і зарубіжної літератури, що використовується при дослідженні духовності як детермінанти розвитку особистості, можна сказати, що духовність окреслюється через духовні канони «віра, надія, любов» (В. Шинкарук, С. Кримський, М. Попович), як онтологічні основи людини. В. Андрущенко і М. Михальченко визначають, що духовність органічно поєднує раціональну і чуттєву складові, а її основою є діяльність людей та їх спілкування. М. Головатий і А. Осипов визначають духовність як специфічну людську якість, котра складається з певних цінностей і потреб, зокрема світоглядних, моральних, громадянських, естетичних, мистецьких тощо. Духовність також визначається як свідомо життєдіяльність (Є. Бистрицький, С. Пролєєв та ін.). Системний підхід, запропонований В. Абрамовим, дозволяє ефективно дослідити методологію вивчення духовності. О. Козлова пов'язує діяльність соціуму в першу чергу з духовним життям [2, с.146].

Сучасне українське поліетнічне громадянське суспільство не позбавлено різного роду проблем, що є наслідками економічної, політичної та соціальної кризи. Існування різнорівневих загроз функціонуванню соціуму є нормальним явищем. Але паралельно, є важливими питання спроможності даного соціуму протистояти цим загрозам, результативності такого протистояння, шляхів формування ефективної системи безпеки. В даному випадку приходиться констатувати про необхідність створення з врахуванням всіх об'єктивних і суб'єктивних факторів із подальшим ефективним забезпеченням цілої поліетносучасної системи безпеки.

Важливим компонентом соціальної сфери та її розвитку, на нашу думку, є: зміцнення моралі (збереження історичної пам'яті нації та її традицій, забезпечення морального і фізичного розвитку громадянського суспільства сьогодні та майбутніх поколінь), глибокий та різноплановий (перспективний) розвиток науки і освіти із врахуванням світових найбільш вдалих моделей (без калькування). Іншими словами, призначення соціальної сфери – соціалізація людини і перетворення її у сучасного, активного члена суспільства, який приймає її основні цінності.

При наявності системи ефективного управління суспільною свідомістю, в межах демократичного розвитку, держава гарантовано реалізує програму соціальної безпеки. Таке управління свідомістю з боку держави може викликати у нації занепокоєння загрозою встановлення тоталітарного режиму. Але інформаційний вплив є константою розвитку будь-якого цивілізаційного суспільства. Якщо держава не буде мати ефективних важелів впливу, цю роль візьме на себе інший соціальний інститут, або ще гірше – інша держава. В такому випадку негативний результат буде більшим, а подолання зовнішнього впливу – важчим.

Процес виховання здатен сформувавти в кожному індивіді – члені соціуму такі важливі для соціальної безпеки духовні цінності як повага до батьків, ветеранів, героїв держави, патріотизм, толерантність, повага до влади, екологічна, продовольча (повага до хліба, пошана до людей, які вирощують хліб і ін.) та юридична культура, морально-етичні цінності в економіці та політиці. А значить, інститут виховання може гарантувати державі соціальну стабільність та перспективність на майбутнє.

Наука доводить, що виховання є глибоко національним за своєю суттю, змістом, характером. «Національне виховання, – писала українська громадська, культурно-освітня діячка, педагог Софія Русова, – забезпечує кожній нації найширшу демократизацію освіти, коли її творчі сили не будуть покалічені, а, значить, дадуть нові оригінальні, самобутні скарби задля вселюдного поступу: воно через пошану до свого народу виховує в дітях пошану до інших народів...»[3, с.171].

Отже, зараз актуальною є необхідність вирішення проблеми створення інформаційно-виховної системи виховання індивіда та виявлення методів та детермінант впливу, які б могли забезпечити адаптацію та життєдіяльність людини в соціумі і відповідно сформувати систему національної безпеки країни з її складовими. Таким чином, для формування системи соціальної безпеки держава має взяти на себе регулюючу функцію щодо інформаційного впливу на своїх громадян. І одним зі шляхів реалізації даної ролі і є процес виховання. Учасниками такого процесу виховання повинні бути усі складові громадянського суспільства: в першу чергу родина (Батько і Мати), дошкільний заклад, школа, вищий навчальний заклад, трудовий колектив, різноманітні суспільні об'єднання, територіальні громади і т. ін. Певною мірою можна стверджувати, що процес виховання людини повинен здійснюватись від її народження до смерті.

Виховання є процесом донесення інформації певного змісту, процесом формування особистості кожного індивіда, а отже і суспільної свідомості в цілому. Саме виховання та освіта є одними з найвагоміших важелів впливу, запорукою результату. Таким кінцевим результатом може бути гармонійна особистість, що адекватно вписується в рамки соціуму, поважає Закон та права інших, здатна робити вибір на користь моралі та протистояти негативному інформаційному впливові.

Одним з потужних проявів виховання на нашу думку була й залишається освіта. Освіта – це відносно самостійна система, завданням якої є формування у членів громадянського суспільства потреби (великого бажання) оволодіння певними ґрунтовними знаннями, моральними цінностями, уміннями, навичками, нормами поведінки. Освіта як найголовніша складова національної безпеки країни забезпечує системність, цілеспрямованість, наукову обумовленість і обґрунтованість у формуванні духовності особистості сьогодні та майбутніх поколінь. Освіта, найчутливіший суспільний феномен, що незаперечно виступає основою інтелектуально-вольового, духовного, фізичного, соціального та економічного розвитку суспільства і держави загалом. Від якості освіти залежить, з якими знаннями, світоглядом і громадянськими принципами увійде до складного інформаційного суспільства молоде покоління.

Важливим є гуманний контекст, який сприятиме діалогу культур, розширенню комунікації, формуванню вихователя і учителя насамперед як особистості. Таким чином освіта повинна мати широкий, загальний характер і бути тісно пов'язаною зі світовою культурою. Система ж освіти повинна стати обґрунтованою, усвідомленою як сфера буття і формування людини. Сучасна освіта має базуватися на засадах майбутнього антропогенного соціокультурного середовища. Її завданням є формування глибоко свідомої відповідальної особистості, яка зможе вижити в умовах полісоціокультурної невизначеності. Тому важливі не самі знання, а їх завдання в новій конфігурації, з новими акцентами і новими цілями.

Важливим, домінуючим середовищем виховання є сім'я. Сім'я як складна суспільна інституція виконує свою особливу і вкрай важливу функцію у формуванні духовності особистості: здійснює первинну її соціалізацію, забезпечує дотримання і передачу традицій в усіх їх видозмінах, відіграє важливу роль, зокрема, у формуванні ціннісної, моральної, економічної та екологічної культури. Сім'я є невід'ємним атрибутом життєдіяльності будь якого суспільства. Вона впливає на відносини в суспільстві, на характер усіх процесів суспільного життя. Сім'ї належить щонайперша роль у системі утвердження національних та загальнолюдських цінностей. Характерна особливість виховного впливу сім'ї на дітей – його необхідність та стійкість. Найактивніший вплив сім'я здійснює на розвиток духовної культури, на соціальну спрямованість особистості, мотиви її поведінки. Труднощі сучасного сімейного життя можна розглядати не як кризу інституту сім'ї, а швидше як наявність кризових явищ у самому суспільному житті. Як первинна соціальна група, сім'я віддзеркалює сучасний стан суспільства і прогнозує його

майбутнє. Культура сім'ї залежить, з одного боку, від якості культури суспільства, в якому дана сім'я знаходиться, а з іншого – від рівня індивідуальної культури всіх її членів. Моральні відносини в сім'ї виступають цілісним духовно-культурним світом, що є надзвичайно актуальним у формуванні духовності.

Таким чином, здійснивши аналіз взаємодії та взаємовпливу освітньо-виховних чинників, факторів сімейного виховання і соціальних інституцій щодо формування духовності особистості, можна зробити наступні висновки: системно-структурне виховання – це один із засобів забезпечення духовності індивіда та стану соціальної безпеки. Саме від процесу виховання залежить якість інформації, що буде поступати у свідомість індивіда, а отже і громадянського суспільства, які саме пріоритети та цінності будуть формуватись. Виховання як складовий елемент освітнього процесу, здатне забезпечити:

- духовну єдність поколінь, виховання поваги до батьків, жінки-матері, культури та історії свого народу;
- громадянське виховання: формування громадянськості, яка дає змогу людині відчувати себе юридично, соціально, морально і політично дієздатною;
- утвердження принципів вселюдської моралі: правди, справедливості, патріотизму, доброти, працелюбності та інших чеснот;
- формування прикладів суспільно-позитивної поведінки;
- сталість ціннісних орієнтацій і традицій суспільства;
- формування сучасної творчої, працелюбної особистості, виховання цивілізованого господаря;
- уникнення соціальних протиріч шляхом формування толерантності та об'єктивності поглядів;
- консолідацію соціальних об'єднань та в цілому громадянського суспільства за для виконання загальнонаціональної мети – розвиток сучасної, демократичної, правової, соціальної, соборної Української держави.

Список використаних джерел:

1. Горлинський В. В. Духовні координати безпеки суспільства. – http://www.niisp.gov.ua/vydanna/panorama/issue.php?s=prnbl1&issue+2006_1
2. Шинкарук Володимир. Віра, надія, любов / Володимир Шинкарук // Віче. – 1994. – № 3 (24). – С. 145-150.
3. Проскура О. В. Софія Русова – вчений, педагог, громадський діяч // Педагогіка і психологія. – 1996. – №1. – с. 171-180

Курсант 2-го курсу ННІ №1 НАВС

Перушко Максим Олександрович

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ (ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ)

Реалізація Україною курсу на європейську інтеграцію постає сьогодні одним із визначальних напрямів, успішність якого залежить від сталого правового порядку, а забезпечення останнього головним чином залежить від того, в якій мірі норми права реалізуються у правомірній поведінці суб'єктів права.

Юридична відповідальність є важливим засобом забезпечення законності і правопорядку в державі, належної реалізації положень Конституції України та чинного законодавства. З іншого боку, юридична відповідальність стимулює суб'єктів права до правомірної поведінки, сприяє формуванню у населення поваги до права, є істотним чинником побудови правової держави в Україні.

Серед усіх суб'єктів, відповідальних за рівень правопорядку у суспільстві, правоохоронні органи є ключовими, оскільки вони забезпечують дотримання законності, запобігання, розкриття і